

KLIMATAVTAL. Oskarshamn och Mörbylånga har redan skrivit på. Sävsjö står näst på tur. **Sid 6**

RUNDGÅNG. 90 procent av en gammal Volvolastbil återvinns. Jag rullar – igen! **Sid 13**

MAT BLIR GAS. Vi besöker SRV återvinnings rötningsanläggning i Huddinge. **Sid 17**

eneroipoolen

2.2011

En informationstidning från Energikontor Sydost i samklang med hela energibranschen | www.energikontorsydost.se

Omslagspojken som blev hyllad klimathjälte

MILJÖHJÄLTE. Kände tv-meteorologen Pär Holmgren klev av SVT – och tog i stället elmopeden från Haparanda i norr till Ystad i söder för att predika återhållsamhet och klimatsmarta lösningar. En man som verkligen lever som han lär.

STOR INTERVJU PÅ MITTUPPSLAGET

Andreas Carlgren nöjd med miljöministerinsats

BÄST I KLASSEN. Sverige ligger långt framme och har gott anseende såväl inom EU som globalt, vad gäller miljöarbete. Men ska vi nå våra högt uppsatta klimatmål gäller det att vi alla tar i.

LÄS MER PÅ SIDAN 5

K-märkta byggnader energieffektiviseras

SER OM SITT HUS. Stockholms stadsmuseum vurmar för byggnadsvård och ska under ett treårigt samverkansprojekt med bland andra Energikontor Sydost energieffektivisera sin egen lokal. En byggnad som genom åren huserat såväl häktesceller som punschfabrik.

LÄS MER PÅ SIDAN 4

För dig som vill vara helt säker på att du sparar mer än din granne.

Vi chansar heller aldrig.

Nyhet!

Sveriges effektivaste bergvärmepump.

IVT PremiumLine EQ

IVT PremiumLine EQ är ingen vanlig värmepump. Det är den effektivaste bergvärmepumpen i Sverige (eftersom vi aldrig chansar har vi mätt verkningsgraden på ett rättvisande sätt, enligt EN 14511). På ren svenska betyder det att du sparar extra tusenlappar varje år, jämfört med en vanlig bergvärmepump. Och som vanligt när du väljer oss på IVT så ingår 10 års kompressorförsäkring. Så att du kan sova lite extra gott om nätterna.

Mer information om vår senaste värmepump hittar du på ivt.se.

IVT
POWERED BY NATURE

Kontakta din närmaste IVT-återförsäljare.

IVT CENTER VÄSTERVIK Folkparksvägen 58 D, 593 62 Västervik, tel. 0490-127 01

IVT CENTER TRARYD/PALMQUIST VVS AB Industrigatan 1, 287 02 Traryd, tel. 0433-620 55

IVT CENTER GNOSJÖ/GNOSJÖ RÖRLEDNINGSAFFÄR AB Järnväggsgatan 35, 335 21 Gnosjö, tel. 0370-997 70

IVT CENTER TRANÅS-NÄSSJÖ-VETLANDA/LINDS & KÄLLMANS AB Metallgatan 3, 573 38 Tranås, tel. 0140-38 61 30, 0380-37 37 70, 0383-190 30

IVT CENTER KALMAR-OSKARSHAMN/VÄRME & KYLTEKNIK AB Fölehagsvägen 10, 392 39 Kalmar, tel. 0480-321 90, 0491-147 00

IVT CENTER KRONOBERG/TEAM PTL AB Verkstadsgatan 18, 352 46 Växjö, tel. 0470-211 90

IVT CENTER JÖNKÖPING/PERSSONS RÖR & VÄRME AB Granitvägen 10, 553 03 Jönköping, tel. 036-34 92 40

IVT CENTER VÄRNAMO Malmövägen 14, 331 42 Värnamo, tel. 0370-51 05 80

Växjö

Framtidsvägen 10 A, 351 96 Växjö
Tel: 0470-76 55 60

Kalmar

Esplanaden 20, 392 33 Kalmar
Tel: 0480-44 67 71

Karlskrona

Ronnebygatan 2, 371 32 Karlskrona
Tel: 0470-76 55 60

Oskarshamn

Hantverksgatan 15, 572 33 Oskarshamn
Tel: 0470-76 55 60

www.energikontorsydost.se

Blekinge län
Karlskrona
0454-810 00
Karlskrona
0455-30 30 55
Olofström
0454-937 44
Ronneby
0457-61 82 24
Sölvesborg
0456-816 15 88

Kronobergs län
Alvesta
0472-150 78
Lessebo
076-135 58 87
Ljungby
0372-78 92 67
Markaryd
0433-720 87
Tingsryd
0477-441 59
Uppvidinge
0474-470 00
Växjö, EnergicentrumEtt
0470-79 60 90
Älmhult
0476-553 52

Kalmar län
Borgholm
0485-880 43
Emmaboda
0471-24 90 80
Hultsfred
0495-24 14 07
Högsby
0491-291 67
Kalmar
0480-45 03 29

Mönsterås
0499-171 73
Mörbylånga
0485-470 00
Nybro
0481-453 56
Oskarshamn
070-620 83 05
Torsås
0486-331 83
Vimmerby
0492-76 93 45
Västervik
0490-25 70 67

Jönköpings län
Aneby
0380-461 00
Eksjö
0381-362 46
Gislaved
0371-810 00
Gnosjö
0370-33 10 00
Habo
036-12 87 60
Jönköping
036-12 87 60
Mullsjö
036-12 87 60
Nässjö
0380-51 83 14
Sävsjö
036-12 87 60
Tranås
0140-681 91
Vaggeryd
036-12 87 60
Vetlanda
0383-971 99
Värnamo
0370-37 72 01

Energipoolen i samarbete med:

Tänd ett ljus i höstmörkret

När hösten sänker sig över vårt land behöver vi hålla mörkret och kylan borta med stearinljus, lampor och belysning för att må bra. Dessutom vet vi alla hur skönt en tänd brasa värmer efter en kall arbetsdag utomhus. Så här års gör sig energifrågorna alltmer påtagliga i vår vardag. Har vi valt rätt uppvärmning, ska vi binda elpriset eller låta det vara rörligt och bör vi skaffa motorvärmare till bilen? Alla vill vi göra bra val både för miljön och för vår ekonomi, men ibland är det inte lätt att välja rätt eller ändra sitt beteende...

ATT VI BÖR SPARA ENERGI och effektivisera energianvändningen har i dag alla förstått. Men det behövs mer oberoende information om vad man kan göra för att spara både pengar och värna om miljön. För fastighetsägare och företag har energifrågan blivit en naturlig del av ekonomi- och miljöarbetet, samt en profilfråga för att stärka varumärken och produkter. Även här behövs oberoende goda råd, bra exempel och rådgivning – för

att kunna maximera resultaten av de insatser som görs.

VI HAR I SVERIGE ETT världsunikt system för att ge gratis, oberoende och objektiva energi- och klimatråd – de kommunala energi- och klimatrådgivarna. Använd dem om du behöver energi- och klimatråd! Det är oerhört viktigt att vi alla var och en fortsätter engagera oss och försöker göra insatser, stora som små, för klimatet. Att just spara energi är kanske den åtgärd som snabbast ger återbetalning, genom bland annat minskade energikostnader.

I DENNA ENERGIPOLEN finner du därför mycket matnyttig läsning, både i din roll som företagare och privatperson. Bland annat intervjuer med just avgångne miljöminister Andreas Carlgren och meteorologen Pär Holmgren.

TILL SIST VILL JAG bara avsluta med en vers ur en dikt av Gudmund Leonard Silfverstolpe, samt passa

Roger Gunnarsson

Roger Gunnarsson
Energikontor Sydost

på att önska dig som läsare en god fortsättning på detta året och en bra början på nästa. Vi hörs igen framåt vårkanten!

*Med hjärtat varmt, med ögat ljust
jag stod på livets vardagshöjd;
och blicken såg sig kring förtjust,
och hjärtat slog av fröjd;
och livets gåtor löstes lätt,
ty känsla, tanke voro ett.*

I detta nummer.

Foto: Victor Brott

Borgmästaravtalet flitigt påskrivet..... sid 6
Biogas på frammarsch i sydost..... sid 9

Ölänning årets miljöhjälte..... sid 13
Skitsak svinbra investering..... sid 14

Stockholms stadsmuseum tar varsamt steget in i framtiden

Tomas Örn är projektledare på Stockholms stadsmuseum och vittnar om ett energieffektiviserings- och restaureringsprojekt som är lite i sin linda.

■ TEXT: ANDREAS HULT ■ FOTO: THOMAS KARLSSON

– Det viktiga med åtgärder i den här typen av byggnader är som bekant att allting sker med varsam hand, för att bevara kulturminnesvärdet.

Stockholms stadsmuseum deltar under 2011–2013 i EU-projektet Co₂olBricks, i samarbete med bland andra Energikontor Sydost. Projektet ska ta fram nya tekniska lösningar för energieffektivisering av kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

Co₂olBricks kommer även att ta fram förslag till internationella riktlinjer för klimatanpassning av kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

För det första sker en inventering av rådande policies och lagstiftning. Allting utgår från EUs energidirektiv och enligt Tomas Örn råder det inte någon större konflikt mellan kulturvård och energibesparingsåtgärder.

En likadan kartläggning

pågår vad gäller konkreta tekniska åtgärder. Vilken typ av installationer och isoleringsmaterial kan bli aktuella? Och finns det några goda exempel från andra motsvarande K-märkta byggnader att bygga vidare på?

– Däremot har vi lärt oss att det är viktigt att hela tiden se till varje hus för sig. Kopierar man standardlösningar rakt av, är det lätt att ofta hamna i problem, konstaterar Tomas Örn.

Gammalt kulturarv

Byggnadsvård är förstås något som ligger Stockholms stadsmuseum varmt om hjärtat. Här finns en egen avdelning, med byggnadsantikvarier som såväl värnar om ett flera århundraden gammalt kulturarv, samt i den moderna tidens anda även svarar på allmänhetens e-postfrågor.

– Tanken är ju också att hela det här projektet även

ska mynna ut i någon form av utbildningspaket, riktat mot folk som jobbar här i huset. Det tredje fokusområdet rör just utbildning – och att se till att vi använder oss av antikvarier, energikonsulter och hantverkare med rätt kompetens.

Ser inte bara om sitt eget hus

Precis som att Stockholms stadsmuseum arrangerar guidade rundturer som till exempel Abba City Walk och Stieg Larssons Millenniumvandring (komplett med blodig Södermalmskarta), är Co₂olBricks lika viktiga som var samma steg in i ett nytt årtusende.

Utställningen Om hus som handlar om arkitektur och byggnadsvård är permanent och guidar besökaren genom olika byggnadshistoriska stilar och visar exempel från slutet av förra sekelskiftet fram till 1970-talet.

Bland köksluckor, tapetprover och fasadputs kan såväl smakpoliser som inredningsanarkister hämta kunskap om det som är tidstypiskt och i många fall värt att bevara. Ett hus med kulturhistoriskt

GAMLA STAN. Stockholms stadsmuseum arrangerar guidade rundturer och varmar för byggnadsvård. Nu ser de även om sitt eget hus ur energisynpunkt.

värde är något att vara stolt över och värt att vårda för framtiden!

Precis som Stockholms

stadsmuseum, vars brokiga och fantastiska historia du får ett litet smakprov av i faktarutan jämte artikeln. ■

Fakta.

K-MÄRKT BYGGNAD MED STORT K. Stockholms stadsmuseum föddes och lever i ett hus sprängfyllt med kultur och historia. Ritat av Tessin den äldre och uppfört 1664–76, därefter renoverat av den yngre efter en takbrand 1680, har byggnaden genom åren huserat bland annat stadshus, häkte, rysk-ortodox kyrka, teater, hantverksdomstol och till och med en punschfabrik – och allt sedan 1942 stadsmuseum.

Foto: Max Plunger

SÖDERMALM.

Stieg Larsson-vandringen som följer i Mikael Blomqvists och Lisbet Salanders fotspår i den populära romantrilogin Millennium, är en populär dragare som brukar locka mycket folk.

Före detta miljöminister Andreas Carlgren: "Landsbygden har en nyckelroll"

Energipoolen fick en pratstund med nyligen avgångne miljöminister Andreas Carlgren. Han gläds över svenskarnas höga miljö-engagemang och anser att Sverige har Europas mest ambitiösa mål för att minska klimatutsläppen.

■ TEXT: ANDERS MYRDAL ■ FOTO: VICTOR BROTT

Andreas Carlgren lyfter gärna fram några projekt som visar regeringens miljöarbete. I ett miljardprojekt satsas det stort på havsmiljön med många lokala vattenvårdsprojekt.

Ett initiativ gällande aktivt miljöarbete som Andreas Carlgren också pekar på är den rekordsnabba utbyggnaden av förnybar energi, det gäller i synnerhet vindkraften och produktion av el från biobränsleeldade kraftvärmeverk.

Biodrivmedel

– För att klara klimatutmaningen har svensk landsbygd en nyckelroll eftersom det är där som mycket av bioenergin ska produceras. I ett Östersjöperspektiv ligger Svenskt lantbruk i täten när det gäller att värna om miljön, tycker Andreas Carlgren.

Är det några fler initiativ som du vill lyfta fram som gäller aktivt miljöarbete?

– Arbetet för en fossiloberoende fordonspark till år 2030. Transportsektorn är fortfarande problematisk när det gäller klimatutsläpp och vi behöver få en massiv introduktion av elbilar och långt mer biogas som driv-

medel. Jag vill också peka på den rekordsnabba utbyggnaden av förnybar energi som vi upplever nu när det gäller vindkraften och el från biobränsleeldade kraftvärmeverk.

Hållbart samhälle

Vilken roll spelar Sverige i internationellt samarbete för hållbar utveckling och miljö?

– En mycket betydande roll, vill jag säga. Vi ses i många sammanhang som ett land som kommit längre än andra för att ställa om till ett hållbart samhälle. Vi samverkar också till exempel både inom EU och i det internationella klimatarbetet med likasinnade som vill gå främst. Inom EU är det ofta Tyskland, Storbritannien och Danmark. Internationellt samverkar vi med bland annat Nya Zeeland, Costa Rica, Schweiz, Norge och Danmark för att få bort skadliga subventioner av fossilbaserad energi.

Krävs det några stora förändringar de närmaste åren för att skapa ett starkare och mer aktivt miljötank på den svenska landsbygden? Vilka i så fall och hur ska förändringarna realiseras?

INGET PENSIONÄRSLIV. Efter en tid i karantän ser nyligen avgångne miljöminister Andreas Carlgren fram emot nya uppdrag.

– Generellt ligger Sverige långt framme. Det finns ett enormt engagemang, inte minst på landsbygden. Jag hoppas att politiken, myndigheterna och aktörerna på landsbygden kan samverka för att vi ska kunna producera ännu mer biodrivmedel och bioenergi samt att vi gemensamt ska stärka skyddandet av den biologiska mångfalden.

Hur kommer, enligt dig, framtidens miljöarbete se ut och vilka frågor kommer att prioriteras?

– En nyckelfråga är att ställa om hela ekonomin i grön riktning. Det kommer

aldrig att vara möjligt att med miljöpolitiska åtgärder springa efter och lappa och laga, om ekonomin totalt sett inte fungerar hållbart. Sedan är alliansens prioriteringar klimatet, havsmiljön, giftfri vardag och ökat skydd för den biologiska mångfalden.

Vad ska du göra nu?

– Jag tänker inte leva något pensionärsliv. Men vi som har haft politiskt ansvar på mycket höga positioner, behöver också en tid i karantän innan vi med full integritet kan gå in i nya arbetsuppgifter. Jag ser fram emot det liv jag har framför mig! ■

Fakta.

ANDREAS CARLGREN. Andreas Carlgren, 53, ersattes den 29 september 2011 av Lena Ek som miljöminister. Han lämnade då också den riksdagsplats han fick i 2006 års val. Bor i Stockholm. Gift med Tomas Harila och har tre barn.

"Generellt ligger Sverige långt framme. Det finns ett enormt engagemang."

ANDREAS CARLGREN

Foto: Yvonne Gill

Foto: Tor Svensson

VACKRA VYER. Sävsjö kommun ska underteckna Borgmästaravtalet och förbinder sig att aktivt minska koldioxidutsläppen. Såväl torget som Eksjö hovgård är populära samlingspunkter.

Borgmästaravtalet flitigt undertecknat

Med hjälp av Projektet Come2CoM kan Energikontor Sydost stödja framsynta kommuner i Kronoberg och Jönköping som vill arbeta aktivt med att minska sina koldioxidutsläpp. Senast i raden att ta beslut om att skriva på Borgmästaravtalet är Sävsjö kommun.

■ TEXT: JOHANNA WALLIN ■ FOTO: IDA BENGTSSON

– Sävsjö vill vara en kommun som tar det lokala ansvaret för att uppfylla Sveriges miljömål med reduktion av koldioxidutsläppen med 20 procent, säger planeringschef Bo Widestadh.

Han berättar att Sävsjö kommun också har ansökt om Energimyndighetens energieffektiviseringsstöd och kom-

Bo Widestadh, planeringschef i Sävsjö.

mer nu, med Energikontor Sydosts hjälp, samordna en del av arbetet med rapportering av handlingsplanen.

Enligt Borgmästaravtalet ska kommunerna sammanställa en grundläggande utsläppsinventering och presentera en åtgärdsplan för hållbar energi som antas av kommunfullmäktige inom ett år från den officiella anslutningen till avtalet. Vart annat år ska sedan rapporter om genomförandet godkännas av kommunfullmäktige och publiceras.

I dagsläget är det runt tusen städer och kommuner runt om i Europa som har skrivit på Borgmästaravtalet.

Åtgärdsplan ska presenteras

Även Kalmar och Oskarshamn kommuner har anslutit sig till Borgmästaravtalet. De åtar sig därmed att överträffa EUs energiparmål 20–20–20. Vilket innebär att minska koldioxidutsläpp med 20 procent senast till år 2020, genom att öka energieffektiviteten med 20 procent och se till att lika stor andel av energikällorna är förnybara.

Mörbylånga kommun har som mål att vara en fossilbränslefri kommun och självförsörjande med förnyelsebar energi år 2025. Därför har även Ölandskommunen också skrivit på Borgmästaravtalet.

– Vi jobbar redan mycket med energieffektiva byggnader och den stora satsningen framöver handlar om transporter, säger Ellen Svensson, miljö- och klimatstrateg på Mörbylånga kommun.

– I och med det ökande intresset för förnyelsebar energi i samhället ser vi stora möjligheter för både sol- och

vindkraftsföretag, men kanske framför allt inom turistnäringen. Tillsammans med Borgholms kommun kommer vi satsa mer på hållbar turism framöver.

Öland satsar på hållbar turism

Det finns tankar på fler cykelleder och på olika samverkansformer i näringslivet, för att minska transportutsläpp och andra belastningar på naturen, eftersom det är ett hårt tryck på sommaren.

– Den stora utmaningen är att intressera besökare och boende för att ändra sina vanor och bidra med ett energieffektivt beteende, vare sig det gäller att ta cykeln till jobbet eller stranden, eller att spara vatten, stänga av apparater i standbyläge eller tvätta kläderna vid lägre temperatur.

Energikontor Sydost jobbar med att stödja kommuner i Kalmar län via projektet City_SEC, där Lena Eckerberg är kontaktperson. ■

”Tillsammans med Borgholms kommun kommer vi satsa mer på Hållbar turism.”

ELLEN SVENSSON

Fakta.

CITY_SEC
Regional Development and Energy Agencies
supporting municipalities jointly
become active energy actors in Europe

EUs ENERGISPARMÅL 20–20–20.

Senast till år 2020 ska

- Koldioxidutsläppen minskas med 20 procent
- Energieffektiviteten öka med 20 procent
- Andelen förnybara energikällor vara 20 procent

HUR ANSLUTER VÅR KOMMUN SIG TILL BORGMÄSTARAVTALET?

Vill din kommun bidra till en hållbar lokal energianvändning? Kontakta Energikontor Sydost, vi stöder kommuner som vill ansluta sig och hjälper till att:

- skriva ansökan • göra en utsläppsinventering
- koordinera arbete med handlingsplaner för hållbar energi
- sprida kunskap om arbetet med energi- och klimatstrategier

KONTAKTPERSONER:

Kalmar län: Lena Eckerberg 0734-40 82 75

Blekinge län: Lisa Wälitalo 0734-15 45 42

Kronobergs och Jönköpings län:

Göran Gustavsson 070-21 60 54

■ BALANS

■ STABIL

En ny generation fönster

SP Fönsters fönsterserier Balans och Stabil är det senaste inom den svenska fönstertekniken och vi har lyckats förena en vacker design med bästa möjliga funktion.

Balans och Stabil har dolda beslag och en förhöjd inbrottssäkerhet som standard. Designen är genomtänkt i minsta detalj. Både karm och båg är stilrena och smala för ett maximalt ljusinsläpp och ett smakfullt utseende.

Balans och Stabil har redan i standardutförande låga U-värden.

Framtidens hus kräver framtidens fönster

A new generation of heat pumps
DESIGNED FOR EARTH

Luften är fri!

NIBE™ F2026 | LUFT/VATTEN-VÄRMEPUMP

Varför inte använda den för att sänka dina energikostnader? Vår nya luft/vatten-värmepump NIBE F2026 är speciellt framtagen för vårt kyliga klimat och ger en märkbar besparing på upp till 65%. Nu har vi dessutom ökat prestandan ytterligare. NIBE F2026 jobbar ner till -20 °C och har en ny inbyggd funktion som förhindrar isbildning. Det ger dig ett säkrare värmesystem som fungerar året om, till låg energikostnad.

Dessutom är den förmodligen marknadens tystaste.

Läs mer om våra luft/vatten-värmepumpar på www.nibe.se

KOM TILL OSS, VI ÄR EXPERTER PÅ NIBE VÄRMEPUMPAR

Kronobergs län:

Lenhovda Värme & Sanitet AB, Lenhovda, Tel. 0474-201 74
Ljungby Borr & Energiteknik AB, Ljungby, Tel. 0372-143 30
Moheda Rör AB, Växjö, Tel. 0470-70 06 50
Linnébygdens VVS AB, Älmhult, Tel. 0476-121 20
Bygg & VVS Specialisten AB, Älmhult/Växjö, Tel. 0476-44 99 90, 0470-349 99

Kalmar län:

Johanssons Energiteknik AB, Ankarsrum, Tel. 0490-500 42
Jonssons Rörfirma i Mörlunda AB, Mörlunda, Tel. 070-549 49 06
Rör-Karlsson AB, Mönsterås/Oskarshamn, Tel. 0499-430 32, 0491-189 91
Mörbylånga VVS AB, Mörbylånga, Tel. 0485-363 83

Blekinge län:

J. Mattssons VVS AB, Karlshamn, Tel. 0454-177 12
Thermofix Kyl & Värmepumpar, Asarum, Tel. 0454-612 08
Glimmans Värmeinstallationer & Fastighetsservice, Hasslö, Tel. 0705-28 28 45

"HANÖHUS NIGHT CLUB". Mjällbys Frank Worthington namnger sin favoritklubb på 1980-talet.

Hanöhus ser över sin energiförbrukning

Hotellägaren Björn Svensson har tidigt gått med i nätverket RELACS. Han ser tydligt vad han kan tjäna genom att investera för att sänka sina driftkostnader.

■ TEXT: ANDERS GAJMARK ■ FOTO: ANDERS GAJMARK

Björn Svenssons bolag, Gepefek fastigheter, driver förutom hotell Hanöhus i Hällevik även hotell i Hässleholm och Frostavallen.

– Självklart behöver man hela tiden se över sin egen konkurrensförmåga till övriga i branschen. Om jag kan minska mina driftkostnader så slår det direkt på mitt resultat, säger Björn Svensson.

Alla är vinnare

Vid investeringar skapas samtidigt gemensamma intressen mellan ägare och brukare, då driftkostnaderna kan sänkas samtidigt som fastighetens värde stiger. Detta vinna vinna-förhållande ser Björn möjligheter i och fokuserar nu på att energieffektivisera Hanöhus.

– Vidare ökar medvetenheten bland våra kunder om hur miljöeffektiva vi är, vilket skapar ytterligare goodwill, fortsätter Björn Svensson engagerat.

För att förstå vilken omfattning turistnäringen har kan nämnas att den omsatte cirka 255 miljarder i Sverige under 2010. Betydligt mera än vad hela Sveriges bilindustri omsatte. Stor potential att spara pengar på energiförbrukningen för turistföretag och dessutom bidra till ett mer hållbart samhälle finns således.

KARTLÄGGNING. Hotellägare Björn Svensson tog hjälp av Hans Gulliksson i jakten på energibovar.

Det finns flera delar att beakta när man startar en energieffektiviseringsstudie. Dels går det att utbilda sin personal om olika beteendeförändringar, men även nya strukturer och arbetsrutiner gör att man kan minska sin energimängd.

Så går en energikartläggning till

Vidare kan man upprätta en energibalans mellan tillförd energi och vart den tar vägen i anläggningen. Det är detta som kallas för energikartläggning och ingår som en del i erbjudandet Energikontor Sydost hjälper till med för de som går med i nätverket RELACS. ■

Fakta.

TIO ANLÄGGNINGAR KARTLÄGGS I HÖST. Under hösten 2011 får tio turistanläggningar hjälp med sin energikartläggning via nätverket RELACS, som Energikontor Sydost samordnar. Är du intresserad av en energikartläggning av din anläggning? Kontakta Anders Gajmark, 0766-20 90 53 eller anders.gajmark@energikontorsydost.se. Övriga uppgifter finns att hämta på RELACS hemsida: www.relacs.eu (välj svensk flagga)

Biogas på fortsatt frammarsch i Sydost

Matavfall ska rötas i Kalmar från årsskiftet då KSRR gör en stor miljöinsats och i Blekinge ska VMABs nya torrrotningsanläggning stå klar 2012.

■ TEXT: JOHANNA WALLIN ■ FOTO: JAN-CHRISTER JOHANSSON

Med mer lokalt producerad biogas kan fler tankställen byggas och fler gasfordon säljas. I dag finns sex tankställen i sydost och energibolagen planerar för vidare utbyggnad. Rötning av avfallsprodukter innebär dessutom att kretsloppet kan slutas, vilket ger biogasen ett mervärde som ingen annan bioenergi. Efteråt kan rötresterna komposteras och bearbetas för att bli olika jordförbättringsprodukter.

Naturvårdsverket har utvärderat sitt stödprogram KLIMP och det visar sig att dess biogasprojekt tillsammans har minskat utsläppen av biogas med ungefär 170 000 ton CO₂. Eftersom insatser av det här slaget visat sig effektiva, är det glädjande att investeringsbidrag från Jordbruksverket nu kan sökas för biogasproduktion av matavfall.

Nytt treårigt projekt

Inom nätverket Biogas Sydost har man nu precis fått tillgång till nya medel för verksamheten, genom det treåriga projektet Bio-methane Regions som startade i maj i år.

– Det är roligt att intresset

för biogas som fordonsgas ökar, även ute i Europa och att man inom EU stödjer utvecklingen, säger Hannele Johansson, projektledare för Bio-methane Regions och Biogas Sydost.

Ett nätverk sedan 2009

För oss här i sydöstra Sverige betyder projektet att även fortsatt möjlighet att arbeta inom Biogas Sydost, ett nätverk som Energikontor Sydost drivit sedan 2009. Syftet med nätverket är att föra samman representanter från hela värdekedjan: produktion – distribution – konsumtion.

Ny hemsida viktig

– De som vill producera fordonsgas måste veta att de kan få avsättning för den. Men det ska också vara tvärtom, man ska våga köpa gasfordon och veta att de går att tanka med gas, säger Hannele Johansson.

Biogasintressenter i regionen är välkomna till den nya hemsidan www.biogassydost.se – för en fullständig överblick över aktuella och intressanta projekt. ■

FORDONSGAS. Hannele Johansson, projektledare Energikontor Sydost, tankar sin biogasbil.

Missa inte Energi-myndighetens check, som betalar halva kostnaden för en komplett energikartläggning.

HUR MYCKET ENERGI DRAR DITT FÖRETAG?

Vi sänker dina energikostnader till grönare nivåer

Tranås Energi erbjuder kostnadsfri genomgång av ditt företags energistatistik. Därefter gör vi en plan för energieffektivisering, som du får ta ställning till. Många företag kan spara 20 procent eller mer. Vilken nivå vill ni vara på?

Kontakta oss direkt:
energianalys@tranasenergi.se
 Sven-Olof Söderberg 0140 - 685 11
 Mer information på www.tranasenergi.se

Pär Holmgren

Meteorologen som gick rakt genom tv-rutan utan att försvinna

Efter 20 år som väderpresentatör och under några av de sista även både chef och klimatstrateg på SVTs redaktion, har meteorologen Pär Holmgren blommat ut som en riktig renäsansman och ny poster boy för klimatfrågan.

■ TEXT: ANDREAS HUIT
■ FOTO: MALIN GEZELIUS OCH MILJÖFORDON SYD

Bland annat som Augustprisnominerad författare till flera böcker (den senaste, Torstens resa ut i vida världen, utgiven på det egna förlaget Pärspektiv), invald i Naturskyddsföreningens Riksstyrelse, Sommarpratarn i P1 tillika krönikör i Aftonbladet, prisbelönt av både Sveriges Ingenjörer och Kungliga Vetenskapssamhället i Uppsala.

Då har vi ändå inte nämnt att han redan 2004 gjorde

ett bejublat framträdande på Sweden Rock Festival, som frontman för Spridda Skurar (med meteorologkollegan Per-Erik Åberg från Kalmar bakom basen, kolla själv in musikvideon på parholmgren.se!)

Nyss hemkommen från två veckor i Svalbard – men dessförinnan "Universums längsta elmopedturné – betydligt längre än förra året". Drygt 220 mil, från sydvästra Skåne till Haparanda...

– Elmopedturnén vi gjorde för tredje sommaren i rad är lite av ett andningshål för mig. Ett sätt att verkligen kunna fokusera på underhållning och humor, kopplat till den här tunga frågan som klimatet faktiskt är, gör innehållet lättare för besökarna att ta till sig.

Ljummet kranvatten

Pär Holmgren är förstås flitigt anlitad som föreläsare och inspiratör. Enligt ovan nämnda hemsida är allt han begär ett headset med en liten ljudanläggning att prata i, ett glas ljummet vanligt kranvatten samt en projektor med duk.

Om det behövs, bland annat pausförtäring till publiken med ekologiska, närproducerade produkter och en natt på eko-certifierat hotell.

Det låter som att du verkligen försöker att leva som du lär – och att vi "vanliga medborgare" bör vara betydligt mer oroliga för klimatfrågan då allt fler gamla meteorologer som du dyker upp som whistle-blowers i miljödebatten?

– Vi meteorologer ser ju symptomen tydligt och blir ständigt påmind, tack

vare tillgång till väldigt bra statistik. Det här året upplever folk i gemen som ganska normalt, men för oss har det varit extremt. Medeltemperaturen har ökat, lite drygt en grad varmare än normalt, vilket är en rejält kraftig ökning.

Hur mycket slarvar företagen med miljöarbete i jakten på profit?

– Som jag upplever det är medvetenheten god högt upp i företagsledningarna, där man arbetar på strategiskt i ett längre tidsperspektiv. De förstår att processen kommer att rulla på allt snabbare i framtiden, genom kommande årtionden, och det gäller att tidigt vara med på banan.

– Det som saknas är väl politisk styrning och ännu tydligare riktlinjer om vad som gäller om 5, 10 eller 20 år. Då hade det varit betydligt lättare för företagen att investera och planera på lång sikt.

Långsam demokratisk process

Det vi kommer att få se den kommande 10–15-årsperioden är en fortgående teknikutveckling och en förhoppningsvis rejäl boom vad gäller mindre elfordon, såväl bilar som mopeder. De stora beteendeförändringarna så där lite mans, kommer nog däremot att ta något längre tid.

– 90-talisterna är de första som från början har fått lära sig att sopsortera redan på dagis och vet att oljan är en ändlig resurs. Det är också den allra första generationen som klimatfrågan kommer att vara, och alltid har varit, självklar för.

MEDIEVANA. Före detta tv-meteorologen Pär Holmgren.

MOPPE. Drygt 220 mil på elmoped – utan förlängnings-sladd får vi anta.

I takt med att dessa barn och ungdomar växer upp till nästa vuxengeneration, med dess tillhörande makthavare och politiker, kommer vi också att få ett större genomslag och ett samhälle som aktivt drivs mer åt det hållbara hållet.

Om cirka 20 år kommer vi förhoppningsvis att väldigt påtagligt märka av den förändringen, tippar Pär Holmgren.

– Man tycker ju annars att det borde gå hur fort som helst. Men den här typen av samhällsprocesser måste få ta tid, i en demokrati är det ju folket som till slut bestämmer.

mgren har förstås rejäl kameravana. Nu reser han istället land och rike runt för att varna om klimathotet.

Några få kalla vintrar kvar

Gissningsvis kommer vi under de närmaste åren in i en ny global finanskris, delvis pådriven av stigande priser på fossilt bränsle, vilken antagligen ytterligare skyndar på en omställning av samhället, spår Pär Holmgren. Vi har fortfarande en ökad mängd globala utsläpp varje år, ”men så korkade är vi inte att det är rimligt att det kommer att fortsätta så.”

– Vädermässigt kan vi antagligen räkna med ytterligare ett par kalla vintrar under 10-talet, men i genomsnitt kommer vi tydligt uppleva

”90-talisterna är de första som har fått lära sig att sopsortera redan på dagis.”

PÄR HOLMGREN

kortare, mildare och mer snöfattiga vintrar på våra breddgrader. Nere i Sydeuropa blir det samtidigt betydligt längre, torrare och hetare somrar.

Samtidigt ökar sannolikheten för extrema väderhändelser och väderrelaterade

naturkatastrofer, som till exempel stormen Katrina som drog in över New Orleans och orsakade massiv förödelse för bara sex år sedan.

Pär Holmgren betonar samtidigt att Katrina, likt kärnkraftverkstragedin i

”Vädermässigt kan vi räkna med ytterligare ett par kalla vintrar under 10-talet.”

PÄR HOLMGREN

VÄRMEBÖLJA. Kalla och snörika svenska vintrar kan snart vara ett minne blott.

Japan, bör ses som indikationer på ett problem. Alltså inte enbart något som direkt kan härledas och skyllas på mänskligt överutnyttjande av planetens resurser.

– Däremot är vi generellt sett alldeles för dåliga när det gäller riskbedömningar. Vi fortsätter att bygga ett samhälle som är lite för sårbart för dessa enorma naturkrafter.

kommer väldigt stora delar av världens nu mest tätbefolkade områden i så fall antagligen att vara obeboeliga. Här i Sverige skulle det förhoppningsvis funka, vi har gott om plats för att flytta oss längre upp från stranden och längre norrut – men skulle samtidigt få ta emot en växande flyktingström från hela Sydeuropa!

Västvärlden snart obeboelig

Det bor ju till exempel fortfarande miljontals människor i Kalifornien?

– Precis! Kalifornien kommer förmodligen inte drabbas av en stor jordbävning de kommande tio åren, men kanske inom ett århundrade och högst sannolikt garanterat under det kommande årtusendet.

Så om vi inte snabbt skärper oss – när lever vi alla i en dystopisk steampunk-värld à la Mad Max?

– Under nästa århundrade

Pippi på klimatet

I slutet av en väldigt intressant telefonintervju får vi också svaret på vad det livliga tjoandet i bakgrunden beror på, när Pär ursäktar sig och lägger fram den fullständigt logiska förklaringen.

– Det är faktiskt vår papegoja som låter! Han har varit nöjig och hållit i gång hela tiden ända sedan i går då vi kom tillbaka från Svalbard. Han är faktiskt 21 år gammal.

En klimatsmart 90-talist med andra ord?

– Absolut, haha! ■

ANDERS NINA CHARLOTTE

100% FÖRNYBAR ENERGI

LOKALA KRAFTER

Bli Energihjälte.
Byt till **finel** du också!

Som det lokala energibolaget har vi beslutat att endast leverera el från **100% förnybara energikällor**. Vi kallar det finel. Träffa Energihjältarna, teckna våra enkla elavtal och gör vårt energitest på lokalakrafter.se

Kalmarregionen har behov av fler Energihjältar!

Kalmar Energi
0480-45 11 45

Tävla om en iPhone!
lokalakrafter.se

VI TAR ANSVAR FÖR DITT TAK.
10+5 ÅRS GARANTIFÖRSÄKRING.

**SAMUELSSONS
TAK AB**

Tel 0499-144 00, 0491-155 05
www.samuelssonstak.se

**ico
pal**

TÄTSKIKT FRÅN
ICOPAL

Vi är auktoriserad takentreprenör av Icopal AB

Passivt tänkande i aktivt miljöarbete

I Europas grönaste stad är miljön en hjärtefråga för oss på Hyresbostäder. Tack vare att miljöfrågorna finns med i stort och smått kan våra hyresgäster bo lite mer miljövänligt.

På Sigrädsområdet i Växjö har Hyresbostäder två åttavåningshus med trästomme som är byggda med passivhusteknik.

Hyresbostäder i Växjö AB äger och förvaltar cirka 5 000 bostäder, varav 2 300 är avsedda för studenter. Bolaget har 47 anställda och ägs av Växjö kommun.

Söker du bostad? Ring 0470-77 08 80 eller besök www.hyresbostaderivaxjo.se

HYRESBOSTÄDER I VÄXJÖ AB

JS Våtmarksvård

Vi utför vassklippning och våtmarksslåtter i sjöar, vattendrag och utmed kustremsor.

Vi har även möjlighet att utföra muddringsuppdrag.

Företaget utför även tjänster som F-skattare t.ex. uthyrning av arbetskraft och konsulttjänst.

Vi innehar F-skatt, A, BE, CE samt förarbevis för hjullastare och grävmaskin.

Vid frågor kontakta:

Jon Svensson

070-697 13 26

www.vatmarksvard.se

TELLUS

"Din kompletta värmeleverantör"

Pannor för pellets, flis och briketter
från 12 kW-3 MW

Kaminer: ved/pellets

Pelletsbrännare

Värmepumpar

Miljögodkända vedpannor

Tillverkning och monteringsarbeten

0491-19933

www.tellusror.se info@tellusror.se

SOM NY IGEN. På Volvo Truck Center utanför Göteborg återvinns 90 procent av varje lastbil som skrotas.

Jag rullar – igen!

**En lastbil direkt från Volvo är inte så ny som den verkar.
En tredjedel av totalvikten utgörs av återvunnen metall.**

■ TEXT: ANDREAS HULT ■ FOTO: VOLVO LASTVAGNAR

Sakta glider porten upp och in i verkstaden rullar en Volvo FH 460 Euro 3 från 2002. Bilen har gått cirka en miljon kilometer och nu är dess saga slut. Här på Volvo Truck Center utanför Göteborg, återvinns bilarna ner på minsta skruvnivå.

– Största vinsten med det här jobbet, både miljömässigt och personligt, är att materialen lever vidare, konstaterar säljaren Mikael Olofsson när han blickar ut över verkstaden och lastbilen som ska strippas på sina delar.

Nedsmältning

Den nyanlända lastbilen kommer att fortsätta att göra nytta. Allt bortplockat material och delar som inte kan säljas hamnar i containrar märkta med järn, aluminium, mässing, koppar, plast, brännbart och så vidare. De alltför slitna delarna

skickas till nedsmältning eller förbränning för att återkomma som nya produkter eller fjärrvärme. Ingenting hamnar på deponi.

Genomtänkt miljöstrategi

På Volvo Lastvagnar arbetar man hårt för att minska företagets miljöpåverkan och har sedan mitten av 1990-talet haft en genomtänkt återvinningsstrategi.

– Vi måste tänka på miljön, våra resurser och på framtida generationer, säger Volvo Lastvagnars miljöchef Lars Mårtensson. Det finns dessutom starka ekonomiska skäl för kunden att återvinna lastbilen. Vi försöker underlätta den processen så mycket som möjligt, bland annat genom att ge en detaljerad instruktion för varje lastbil om hur den ska återvinnas.

En Volvolastbil förbereds redan i fabriken för vad som ska hända den dag då fordonet inte längre rullar.

90 procent återvinns

– Även i produktionen anpassar vi tekniken till kommande demontering och återvinning. Delar monterade med skruvar är till exempel lättare att ta isär än limmade delar. Vi monterar också sladdar och slangar med plastclips i stället för metallclips, som är betydligt mer tidsödande att ta bort.

Ungefär 50 procent av det smidda järnets vikt i en ny lastbil kommer från återvunnen metall och hela 97 procent av gjutjärnets vikt. I dag återvinns drygt 90 procent av en skrotad Volvolastbil. När en Volvo FH går till skroten innebär det att drygt nio ton material återförs i kretsloppet. ■

FÖRBERED. En Volvolastbil förbereds redan i fabriken för att återvinnas.

Fakta.

MINSKAR KOLDIOXIDUTSLÄPPEN.

Enligt Volvo Lastvagnars miljökalculator minskar en återvunnen lastbil koldioxidutsläppen med drygt fyra ton. Det beror på att det går åt mindre energi att tillverka nya produkter av återvunnet material än av nytt.

Bioenergidag i Växjö 8/11

På förmiddagen av den 13:e Bioenergidagen i Växjö 8/11 presenterar Linnéuniversitetet aktuell forskning inom bioenergi och företagen i Bioenergigruppen i Växjö AB berättar om vad som är aktuellt just nu. På eftermiddagen handlar det bland annat om regionala och kommunala handlingsplaner för bioenergi och ett nytt utbildningsmaterial inom bioenergi presenteras. Dagen avslutas med ett studiebesök på Sandviksverket, Växjö Energi AB, där helhetsperspektivet med värme, el och kyla presenteras.

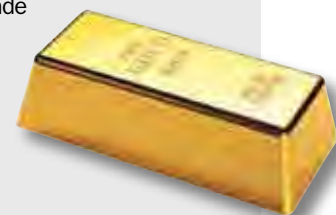
För mer info besök www.energikontorsydost.se

Energieffektivisering – en ren guldgruva

Näringslivets energirapport 2011 visar att 28 procent av de svenska företagen ser energieffektivisering som en av de viktigaste frågorna, men inte vet hur de ska börja. Drygt en tredjedel uttrycker oro över stigande energikostnader och nästan 70 procent anger kostnadsskäl som motivering för energieffektivisering.

– Vi som åkt runt med Energilsikt under våren förstår hur de första guldgrävarna som kom ut till Kalifornien måste ha känt det. En dag ser de just de tecken som visar att här finns en guldåder. Vi har också sett GULDET – effektiviseringsmarknaden, säger Hans Nilsson ordförande i Energieffektiviseringsföretagen, EFF.

För mer info om hur ditt företag kan energieffektivisera och spara pengar, kontakta Daniel Uppsal: 0768-61 70 00, daniel.upsall@energikontorsydost.se

Ölänning är årets miljöhjälte

Foto: Världsnaturfonden

Lucas Nilsson från Smålandsidrotten är utsedd till Årets Miljöhjälte av Världsnaturfonden. För att han tillsammans med Borgholms kommun och Energi-kontor Sydost energieffektiviserat idrottsföreningar i regionen. Han fick motta priset vid en lunch med H.M.K. Carl XVI Gustaf och kronprinsessan Victoria på Ulriksdals slott tisdagen den 11:e oktober.

Foto: Peugeot Sverige AB

Säljstart för världens första dieselhybrid

På Frankfurtsalongen var det säljstart för världens första hybridbil med kombinationen el och diesel, Peugeot 3008 HYbrid4, ger en hittills ouppnådd kombination av rörelsefrihet, sparsamhet med resurserna och ren körglädje.

Pär Holmgren nybliven ambassadör

Foto: Michaela Holmgren

Pär Holmgren, klimatkämpe och meteorolog, har valt att bli ambassadör för lagtävlingen Energismarta Grannar.

– Jag vet att Energikontoret alltid gör bra projekt med hög kvalitet. Energismarta grannar jobbar direkt mot hushållen och det tycker jag är bra. Uppdraget går ut på att bilda ett team med vänner i 5–12 andra hushåll. Under ledning av en lagledare ska man sedan stötta och hjälpa varandra för att under fyra månader få ett nytt beteende och minska sin energiförbrukning. Fina priser och en resa till Bryssel ligger i potten!

Vill du veta mer? Kontakta Christel Liljegren: 0706-20 83 08, christel.liljegren@energikontorsydost.se

Foto: Hyresbostäder i Växjö AB

Passivt krav gav ny produkt

När Hyresbostäder i Växjö byggde passivhus i kvarteret Portvakten, fanns inte ventilationssystem med tillräckligt hög värmeåtervinningseffekt på marknaden. IV Produkt AB utvecklade då en ny produkt som mötte kraven på 85 procent.

Foto: Energikontor sydost

Ett finger i luften

Det blev en hand med pekfingeret i luften som vann den internationella konståvlingen på temat vindenergi. Windfinger av konstnärgruppen SHAUM kommer att sättas upp på Norrliden i Kalmar nästa år. Jurygruppen som leddes av Martin West korade ytterligare två vinnare vars verk ska sättas upp i Gdansk och Rostock.

NÖFF NÖFF! Kretsloppstänkande bland skånska grisar, vars gödselrännor hjälper till att värma upp själva svinstallarna.

Skitsak

svinbra investering

Det är ett välkänt faktum att skiten alltid rullar nerför sluttningen. Men här värmer svingödsel både grisar och plånbok – en praktisk lösning som varje år innebär en besparing på en halv miljon.

■ TEXT: ANDREAS HULT ■ FOTO: NIBE

Att ta tillvara på överskottsenergi från olika processer är ett område som växer oerhört snabbt. En av de branscher som var tidigast ute är lantbruket.

Svinuppfödning är en av de lantbruksnäringar som ofta brukar få stryk i klimatdebatten, då det är en energikrävande process eftersom smågrisar behöver mycket värme.

Förr i tiden användes värmelampor, nu är i det i stället golvvärme som gäller. Men de stora halmpannor som laddades med höbalar, som i sin tur var tvungna att köras in med lastmaskin, är dock ett minne blott.

Den lika enkla som geniala lösningen – att sluta kretsloppet och låta grisarna värma sig själva.

Fantastisk effektivitet

Med en bergvärmepump, vars värmeslingor gjuts in i gödselrännorna, blir energiåtgången minimal.

– Svingödseln håller 37 grader när den är ny. Den omgivande betongen i gödselrännorna, där de värmesamlade slangarna ligger ingjutna, värms upp till un-

gefär 15 grader. Det låter inte mycket, men eftersom vi bara behöver ungefär 40 grader ut i värmesystemet ger det en fantastisk effektivitet, berättar Lars-Erik Bengtsson på Bengtssons Smide & VVS i Östra Ingelstad som har projekterat och genomfört åtskilliga ”gödselvärmesinstallationer” i Skåne med omnejd.

Svingödseln är dessutom förstås helt gratis och den värme som tas ur rännorna påverkar inte gödselns kvalitet. Möjligen betyder den något sänkta temperaturen att avdunstningen av ammoniak och andra gaser minskar något.

Mångmiljonbesparing

Verkningsgraden går det sannerligen inte att klaga på. Varje enkrona på elräkningen för att driva bergvärmepumparna, ger värme för mer än en femkrona i retur.

På Lars-Erik Bengtssons största installation, en gård med totalt 16 olika byggnadsdelar och 800 sugor som hyresgäster, går det åt tre stycken värmepumpar från NIBE med vardera 30 kW effekt för att ta tillvara på all ingångsvärme.

INSTALLATÖREN. Lars-Erik Bengtsson på Bengtssons Smide & VVS.

2,5 Gigawattimmar

På fyra och ett halvt år har bergvärmepumparna förbrukat 570 000 kWh – men samtidigt levererat nästan 3 300 000 kWh värme.

– Installationskostnaden är ungefär 600 000 kronor. Då anläggningen har levererat ett netto på 2,5 Gigawattimmar, innebär det att investeringen redan är betald och dessutom med ett genomsnittligt elpris på 80 öre har inneburit en besparing på två miljoner, konstaterar Per Törnkvist, produktansvarig för värmepumpar på NIBE Villavärme. ■

ATT INTE SKRYTA VORE ATT LJUGA.

Thermia Atec

Luft/vattenvärmepumpen som ger störst besparing, enligt Energimyndighetens test, 2011.

Thermia Diplomat Optimum G2 Link

Marknadens effektivaste värmepump – har blivit ännu roligare.

www.thermia.se

Återförsäljare

Blekinge län:

AB Redmos Rör, Karlskrona
0455-168 00, 0708-16 83 01

Thörnqvist Rör AB, Karlskrona
0455-206 82

Achieve Energisystems AB
Kristianstad 044-12 84 90
Olofström 0454-990 10
Ronneby 0457-168 00

LEJ's Rörmontage
Sölvesborg 0456-218 40
Kristianstad 044-506 76

Johannishus Värmeinstallation, Listerby
0457-305 60

Jönköpings län:

A-VVS i Anderstorp AB, Anderstorp
0371-185 10

Bankeryds Rör AB, Bankeryd
036-37 92 00

Forserums Rör AB, Forserum, Nässjö
0380-210 00

VVS Mats Lindblom AB, Hillestorp
070-571 95 15

R.A.s Rör AB, Jönköping/Taberg
036-715 190

Tenhults Rör AB, Jönköping/Tenhult
036-917 00

Knutsson El, Kyla & Värme AB, Nässjö/Tranås
0380-159 00

Peter Blomqvist VVS AB, Rydaholm
070-509 38 77

Rörbolaget i Smålandsstenar AB
0371-308 15

Sävsjö Rörtjänst AB
0382-615 31

Vaggeryds Rörinstallationer AB
0393-795 05

Vetlanda Rör AB
0383-158 49

L Forsberg Installatör AB, Visingsö
0390-405 61

Bravida-Franssons Rör, Värnamo
0709-418 808

Kalmar län:

Boris Värme & Sanitet AB, Berga
0491-522 20

BP Rör i Borgholm AB, Borgholm
0485-777 71

Vatten och Värme, Emmaboda
0471-102 53

Kalmar VVS & Elmontag, Färjestaden
0485-316 70

Gamleby Mek Verkstad AB, Gamleby
0493-123 70

Hammarstedts VVS, Kalmar
0481-426 98

Rör-Karlsson AB, Mönsterås
0499-430 32

Hammarstedts VVS, Nybro
0481-426 97

Rockneby VVS Service AB
0480-664 77

Energihuset i Vimmerby AB, Vimmerby
0492-184 84

Kronobergs län:

Vatten och Värme i Emmaboda, Lessebo
070-869 51 00

Söders Olja & Rör, Rottne
0470-925 50

Sandbergs Rör, Urshult
0477-202 40

Vislanda Rörtjänst AB, Vislanda
0472-342 77

Åseda Värme & Sanitet, Åseda
0474-101 52

Komplett pellets- och solvärmeanläggning i befintlig byggnad

Bostadsbolaget Vätterhem är Jönköpings största bostadsbolag. I Tenhult har de ett bostadsområde med 28 lägenheter där man hade uppvärmning med eldningsolja. Baxi tillsammans med VVS-entreprenören Värme & Sanitet i Huskvarna lyckades med konststycket att utnyttja befintliga lokaler till pannrum med ackumulatortankar och pelletsförråd. Detta blev en kostnadseffektiv lösning utan tillbyggnad.

I pannrummet står i dag en pelletspanna på 150 kW och taket rymmer 72 st plana solfångare med en total solfångaryta på 168 m². Värmen som alstras från solfångarna lagras i de två ackumulatortankarna på vardera 5,7 m³. För att kunna tillgodose stora delar av vinterns behov av värme valde de en 21 m³ stor pelletsilo. För att verkligen förenkla för Vätterhems personal är pelletsanläggningen utrustad med eltändning och automatisk askurmatning.

Ett styrschåp har all elektronik samlat. Som kronan på verket hämtar Vätterhem enkelt de larm och signaler de önskar. Exempelvis kan de få ett meddelande när det är dags att fylla på pelletsförrådet. Eftersom alla komponenter kommer från Baxi är de testade för att fungera tillsammans. Jämfört med tidigare spar den nya lösningen förutom pengar även miljön.

Helhetslösning i kombination
- solvärme och pellets

Visste du att
Baxi levererar
lösa pelletsbrännare
upp till 700 kW.
Baxi levererar även
kompleta värme-
centraler

BAXI

Baxi AB, Box 654, 521 21 Falköping
Tel: 0515-171 10, Fax: 0515-155 13
www.baxi.se

Nya Opel Astra Sports Tourer

Opel Astra, från ca
1568kr/mån

– Miljöklassad vardagslyx

5 års
nybils-
garanti

Opel Astra
från **1568kr/mån** pris från ca 174 900kr
Kombitillägg 8 000kr.

Smålands
Motorcentrum

VI ÄR VAD VI HETER
www.smalandsmotorcentrum.se

KALMAR 0480-42 50 50 | NYBRO 0481-425 90 | OSKARSHAMN 0491-76 82 00

Öppettider: mån-tors 9-18 | fre 9-17 | lörd 10-14

PARHÄSTAR. Anders Mattsson och Åsa Bergérus Rensvik på SRV återvinnings rötgasanläggning i Huddinge.

Från bord till biogas

I miljömedvetenhetens spår efterfrågas biogas allt mer som drivmedel. Energipoolen tog därför reda på hur det går till att tillverka biogas av matavfall.

■ TEXT: ANDERS MYRDAL ■ FOTO: LARS CLASON

Det är en kylslagen morgon i de södra utkanterna av Stockholm. Energipoolen besöker SRV återvinnings rötningsanläggning Sofielund i Huddinge.

Tystnaden bryts av en stor hjullastare med skopan fylld med matavfall. Avfallet kommer från restaurang- och skolkök och placeras i en mixer-vagn i en oisolerad och kall byggnad. Den överblivna maten sprider en sötsur doft i sin förvandling till biogas. Här börjar en magnifik kretsloppsresa.

En månad i röttkammare

I byggnaden hörs ljudet av en motor som driver roterande knivar vars funktion är att dela matavfallet. Rummet fylls också av ljudet från fläktar som tar bort den värsta doften.

– Bestick separeras sedan av en stark magnet. Nästa steg är att skära sönder avfallet i bitar som är högst tolv millimeter stora och bildar en slurry, det vill säga finfördelat matavfall, berättar Åsa Bergérus Rensvik.

Innan naturens egen förvandlingsprocess startar tillsätts vatten. Nåja, avfallet får en viss hjälp från mikroorganismer som tillsätts för att skynda på det hela. För att eliminera eventuell salmonella eller biologiska organismer värms slurryn i en hygiensaneringstank i 70 grader i en timme.

Efter cirka en månad i en röttkammare har avfallet,

Mattsson, affärsområdeschef på SRV återvinning.

Anläggningen i Sofielund producerar årligen, tillsammans med den metangas som kommer från SRVs deponi, blygsamma 230 000 kubikmeter. Merparten av gasen kommer från deponin.

Gasen transporteras i ledningar till Södertörns Fjärrvärmes kraftvärmeverk, där den används i processen att värma upp bostäder.

För att använda biogas som drivmedel för fordon måste först koldioxiden avlägsnas från gasen. Det är inget som SRV gör själva.

– Vår kärnverksamhet är att motta och förädla matav-

PILOT SOM FLYGER. Biogasanläggningen var från början ett pilotprojekt, som varit i drift i 15 år. Snart byggs en ny anläggning, med högre kapacitet.

”Bestick separeras av en stark magnet. Nästa steg är att skära sönder avfallet.”

ÅSA BERGÉRUS RENSVIK

under övervakning från SRV, omvandlats till metangas.

– Slurryn är alltså råmaterial för tillverkning av bland annat fordonsdrivmedel, det vill säga som råolja är för tillverkning av bensin och diesel, konstaterar Anders

fallet, sedan skickar vi det vidare till andra aktörer som behandlar materialet ytterligare.

Bygger ny anläggning

SRVs återvinningsanläggning är en av få i Stock-

holmstrakten där biogas produceras. Anläggningen var från början en pilotanläggning som skulle tas ur bruk efter tre år. Efter 15 år används anläggningen ännu.

– Anläggningen har fungerat bra, men den har aldrig varit vinstdrivande. Men det kommer snart att förändras eftersom vi ska bygga en modern förbehandlingsanläggning med betydligt större kapacitet. I dag tar anläggningen emot cirka 1 000–2 000 ton matavfall varje år, i den nya kommer det hanteras 25 000 ton, berättar Åsa Bergérus Rensvik. ■

Fakta.

BIOGAS VS NATURGAS. Egentligen är biogas och naturgas samma sorts gas – metan. Naturgas är en fossil gas, skapad under miljontals år och lagrad i jordens inre. Biogas är däremot förnybart och bildas när organiskt material bryts ner. Visste du förresten att du kan köra nästan tio mil på 1 000 bananskal som omvandlas till biogas?

A new generation of heat pumps
DESIGNED FOR EARTH

 NIBE

PAPPA!
JAG HÖJDE
VÄRMEN

Upp till
80%
besparing

Smartast i familjen!

NIBE™ F1245 – en avancerad bergvärmepump som alla kan använda. Och den sänker din energikostnad med upp till 80%.

Läs mer om våra bergvärmepumpar, testa displayen och se alla smarta funktioner på www.nibe.se

Smartphone-användare

Läs av koden och upplev mer av oss!

Ladda ner appen mopper till din smartphone och scanna koden.

KOM TILL OSS, VI ÄR EXPERTER PÅ NIBE VÄRMEPUMPAR

Kronobergs län:

Lenhovda Värme & Sanitet AB, Lenhovda, Tel. 0474-201 74
Ljungby Borr & Energiteknik AB, Ljungby, Tel. 0372-143 30
Moheda Rör AB, Växjö, Tel. 0470-70 06 50
Linnébyggets VVS AB, Älmhult, Tel. 0476-121 20
Bygg & VVS Specialisten AB, Älmhult/Växjö, Tel. 0476-44 99 90, 0470-349 99

Kalmar län:

Johanssons Energiteknik AB, Ankarsrum, Tel. 0490-500 42
Jonssons Rörfirma i Mörlunda AB, Mörlunda, Tel. 070-549 49 06
Rör-Karlsson AB, Mönsterås/Oskarshamn, Tel. 0499-430 32, 0491-189 91
Mörbylånga VVS AB, Mörbylånga, Tel. 0485-363 83

Blekinge län:

J. Mattssons VVS AB, Karlshamn, Tel. 0454-177 12
Thermofix Kyl & Värmepumpar, Asarum, Tel. 0454-612 08
Glimmans Värmeinstallationer & Fastighetsservice, Hasslö, Tel. 0705-28 28 45

Ska du byta ved/kombipanna?

Kommunen ger ett bidrag om du byter ut din gamla ved/kombipanna!

Du kan få 25% av kostnaden eller max 18 000:- när du byter din gamla ved/kombipanna mot en ny miljögodkänd.

Innan du byter ved/kombipanna, kontakta din energirådgivare i Älmhults kommun för råd om vilket bidrag du tjänar mest på.

Tfn 0476-553 52, energiradgivning@almhult.se

SÖKER DU KOMMUNENS BIRAG, SÅ KAN DU INTE FÅ ROT-AVDRAGET!

I gynnsamma fall kan du tjäna 10 000:- på att söka kommunens bidrag istället för ROT-avdraget.

Älmhults
kommun

Vi **GILLAR** *dig!*

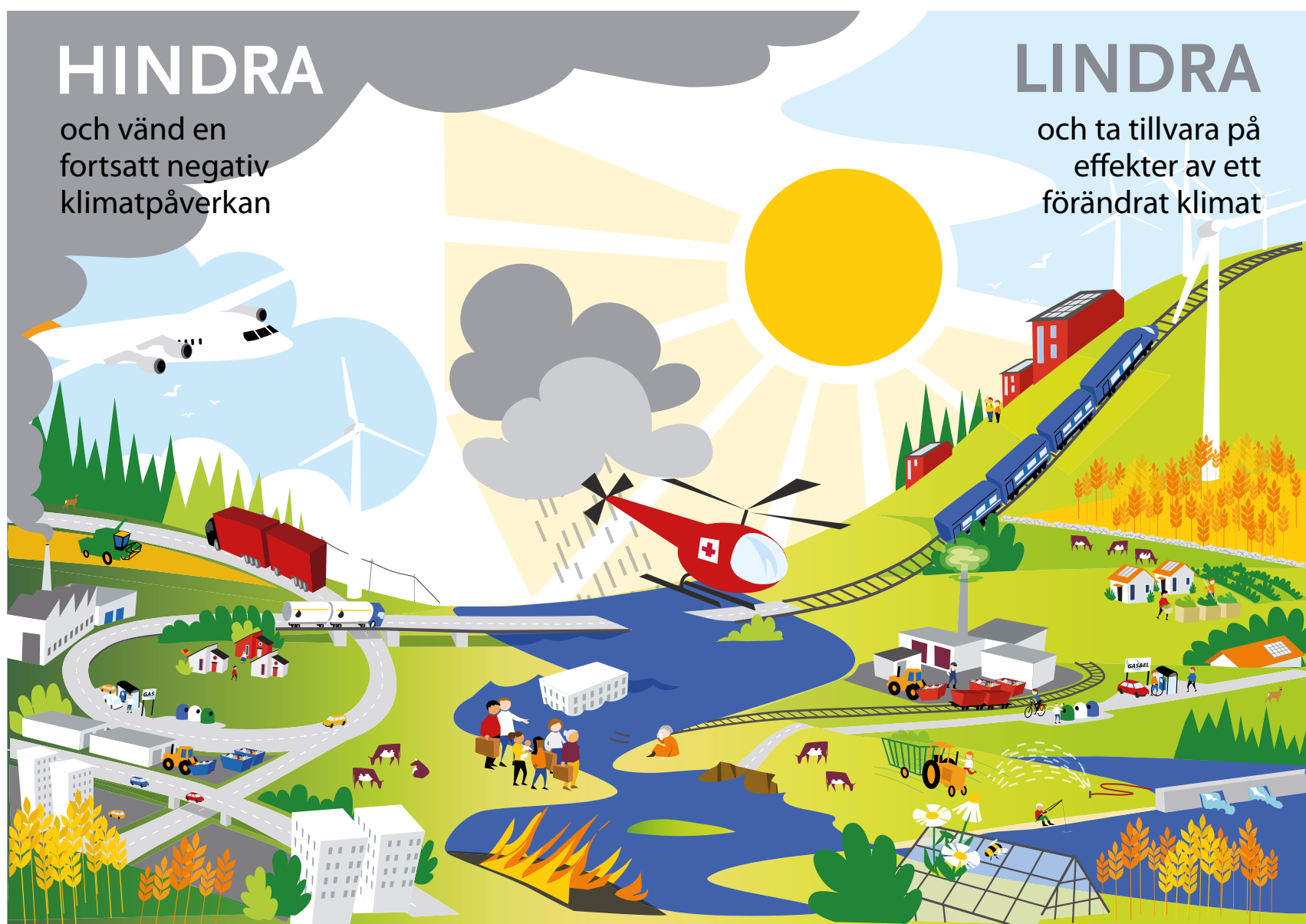
Det är ingen hemlighet att ni känner er hemma och att vi gillar er. En anledning är att vi bryr oss lite extra. En annan att vi går in med samma engagemang – oavsett om det gäller broschyrer, tidningar, reklamkampanjer, roll-ups, hemsidor, radioreklam, event, film eller underhållning. Men framförallt beror det på att all kompetens finns under ett tak. Så till er andra säger vi bara...Välkomna hem!

KREPART AB

MARKNAD • MEDIA • REKLAM • EVENT • LJUD • FILM

0491-178 80 • www.krepart.se

Vårt klimat förändras

Redan nu syns effekter i samhälle och natur

Samtidigt som vi minskar våra utsläpp måste vi anpassa vårt samhälle till framtidens klimat.

Länsstyrelsen samordnar arbetet med energiomställning och klimatanpassning. I vår roll ingår att bistå med kunskapsunderlag, anordna utbildningar och seminarier, erbjuda råd och stöd och medverka till erfarenhetsutbyte, allt i samverkan med lokala och regionala aktörer.

Vill du veta mer?

Klimatanpassning
Elvira Laneborg, 0480-821 35

Energiomställning
Viktor Rydell, 0480-823 32

Länsstyrelsen
Kalmar län

www.lansstyrelsen.se/kalmar/klimat

Oskarshamns
kommun

Vi vill vara med och utveckla regionen!

Verksamhetsidé: "Att i samverkan skapa hållbar tillväxt genom utbildning, forskning och affärsutveckling".

Välkommen att läsa mer om våra utbildningar, aktuell forskning och affärsutveckling på: www.oskarshamn.se/nova

nova

UTBILDNING, FoU &
AFFÄRSUTVECKLING

Besöksadress: Varvsgatan 15, Oskarshamn

Postadress: Box 706, 572 28 Oskarshamn

Telefon: 0491-882 97

E-post: nova@oskarshamn.se

Saft. Det senaste inom energilagring med batterier

Saft produkter är installerade på många platser världen över. Från fyrar och bojar till olika solcells- och vindkrafts-lösningar som tillsammans med Ni-Cd batterier garanterar strömförsörjningen. Batterierna återfinns ofta i tuffast tänkbara miljöer (+60C ner till -40C) där kraven på driftsäkerhet är som störst.

Saft AB är ett världsledande svenskt batteriföretag med export till över 100 länder. Vi levererar batterier för avbrotts fri elkraft till verksamheter som inte tål ett driftstopp; sjukhus, flygplatser, eldistribution, telekommunikation, olja-, gas- och processindustrin samt energilagring med solceller etc.

Vi utvecklar och tillverkar våra produkter i Sverige på ett kostnadseffektivt sätt samt tar vårt miljöansvar från konstruktion till återvinning. Vi har en egen återvinningsanläggning sedan 20 år.

Saft AB Oskarshamn Tel: 0491- 68 009 Fax: 0491- 680 85
infosweden@saftbatteries.com
www.saftbatteries.com

